

Шарҳи рӯнома

Кафолатгари озодии иттилоот

Дар мамлакатҳои ислоҳоти сиёсӣ, иқтисодӣ ва маънавиявдорӣ, Аллоҳ бе ягон муқобил гуфтан мумкин аст, ки мамлакатҳои демократӣ таърихи кӯтоҳи худро ҳамаҷониба ба даст овард. Дар айни замон ислоҳот дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ба даст оварда шудааст. Онҳоро ҳоло ба ақиқи баргарадонида мумкин нест. Дар мамлакатҳои инсон чунон тағйир ёфт, ки дигар побанди мафкура нест. Тафаккури вай тағйир ёфт, муносибати вай ба ҳаёт тағйир ёфт, баробари ин муносибати вай ба он чӣ ки дар атрофи ӯ меадиҳад, ба кулли дигаргун шуд.

Ва он вазифаҳои нав ба навро пеш мегузорад. Яке аз вазифаҳои муҳими имрӯза мо ин ба дараҷаи сифатан на баровардани ислоҳоти демократикӣ ва тақомули мамлакатҳои демократӣ, ҳамзамон идомаи ҳамдигарӣ ва устувории он ва ғайра мебошад. Дар ин бобат яке аз самтҳои муҳимтарини таърихи минбаъда ва таҷдиди босифати ҷамъияти мо ин на дар суҳб, на дар қоғаз, балки дар амал, ҳаёти воқеӣ таътиб кардани усули демократӣ мебошад, ки кафолатгари зарурӣ барои ҳуқуқ ва озодии шаҳрвандон, озодии суҳб ва воясиҳои ахбори оммавӣ, ошкорбаёнӣ аст. Яъне мебошад рушди соҳаи иттилоот, озод намулдани воясиҳои ахбори оммавӣ таъмин гардад ва он меҳвари ҳаётии ҷараёни ташаккули асоси ҷамъияти шаҳрвандӣ гардад.

Дар ин бобат таҳия гардидаи лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи усулҳои ва кафолатҳои озодии иттилоот» ҳам нақши калон мебошад, ки вақилои халқ дар иҷлосияи Олий Мажлис даъвати дуюм дар қироати аввал маълум доништа, барои муҳокимаи умумихалқӣ пешкаш карда буданд. Ба лоиҳаи қонун мазкур дар саҳифаҳои рӯномаҳои «Халқ сӯзи» — «Народное слово» ба муҳокимаи умумихалқӣ дар шумораи 8 октябри соли кунун ҷол гардидааст.

Бояд таъкид дод, ки лоиҳаи қонун мазкур бо назардошти нуктаҳои сарвари давлатҳои дар бораи пурра таъмин кардани озодии суҳб дар ҳаёти ҷамъияти, зарурати дар ин бобат ба даст омадани дараҷаи андозаҳои давлатӣ

тҳои аз нигоҳи иқтисодӣ мутараққӣ таҳия гардидааст ва аҳамияти он дар бобати минбаъда озодкунии демократиконии ҳаёти ҷамъияти хеле калон мебошад.

Лоиҳа аз 16 модда иборат буда, тамоми ҷиҳати талабҳои қонунгузориро дар ин бобат бар ғирифтааст. Аз он ҷумла, аз хусуси вазифаҳои Қонуни мазкур, қонунгузорӣ дар бораи усулҳои ва кафолатҳои озодии иттилоот, маълумоти асосии он, иттилоот, иттилооти худӣ, ҳифзи иттилоот, захираҳои он, соҳаи иттилоот, истифодабарандаи соҳиби иттилоот маълумоти муфасссал додааст.

Дар лоиҳаи қонун дар хусуси усулҳои асосӣ ва кафолатҳои озодии иттилоот маълумоти муфасссал дода шудааст. Дар он меъёрҳои, ки муносибати дар бобати сар задани амалии гардондани ҳуқуқи-ҳар кас ба озодона бархурдор гардида аз иттилоот танзим мебаронад, ҳамчунин нуктаҳои маънидод карда шудаанд, ки аз ба аз нигоҳи қонунӣ таъмин кардани ҳифзи шахсияти, ҷамъият ва давлат аз таҳдид ба соҳаи иттилоотӣ ҳамчун шартҳои муҳимтарини демократиконии минбаъда воясиҳои ахбори оммавӣ ниғаронда шудааст.

Ба лоиҳаи қонун меъёрҳои дохил гардидаанд, ки ба таъмини беҳафтии иттилооти ниғаронда шудаанд. дар он кафолатҳо ба озодии иттилоотӣ аз нигоҳи қонунӣ таъмин гардида, тартиби гирифтани ва додани иттилоот воясиҳои равшан баён шудааст. Лоиҳаи қонун умуман заминаи меъёриву ҳуқуқиро инкишофи пурра гардондааст, ки фаъолияти воясиҳои ахбори оммавӣ ва рушди инфрасохтори иттилооти танзим мебаронад. Баробари ин лоиҳаи қонун амалии гардондани ҳуқуқҳои шаҳрвандонро ба гирифтани иттилоот, қоидаҳои бархурдорӣ аз иттилоот ва талабот ба бозғирмоиди онро низ фаро гирифтааст.

Дар моддаи 18-уми он зикр ёфтааст, ки давлат ҳуқуқи ҳар қадомро дар бобати ҷустуҷӯ, гирифтани, тадқиқ кардан, паҳн намулдани, истифода бурдан ва маҳфузӣ доштани иттилоот ҳимоя мекунад. Ба маҳдуд сохтани ҳуқуқи шаҳрвандон ба иттилоот воясиҳои ба ҷинс, насаб, миллат, забон, дин, мақоми иҷтимоӣ, эътиқод, вазъи шахсият ҷамъиятиро роҳ гузошта намунашад. Мақомоти, ҳокимияти идораи давлатӣ, мақомоти худидораи шаҳрвандон, иттиҳодияҳои ҷамъияти,

корхонаҳо, муассисаҳо, ташкилотҳо, шахсонӣ мансабдор ҳамаҷониба, дастраси умумӣ бозғирмоиди будани иттилоот қонунгузорӣ барои истифодабарандагон иттилоот имконияти як хел ошно гардида бо иттилоотро, ки ба ҳуқуқ, озодӣ ва манфиатҳои қонунӣ онҳо дахл дорад, таъмин созад, барои истифодабарандагон захираҳои иттилооти-ро ба вуҷуд оваранд, бо иттилооти оммавӣ таъмин кардани истифодабарандагонро оид ба маълумоти ҳуқуқ, озодӣ ва ҳамаҷониба захираҳои шаҳрвандон, амнияти онҳо ва дигар маълумоти амалии гардондан, ки манфиати умумиро дорад.

Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ба сензура ва инҳисороти иттилоот роҳ гузошта намунашад.

Дар лоиҳаи қонун дар бобати ҳуқуқи ҷудогонаи гирифтани иттилоот, дастраси умумӣ бозғирмоиди будани иттилоот, ҳифзи иттилоот, беҳафтии ҷамъият аз иттилоот, даст кашидани аз додани он, озодии иттилоот, усулҳои асосии озодии иттилоот, рӯшодгӯӣ ва ошкорбаёнӣ он, сифати давлатӣ дар соҳаи таъмини амнияти иттилоотӣ, амнияти иттилооти шахсият, беҳафтии иттилооти давлат ва ғайра дар моддаҳои алоҳида таъқиқҳои худро ёфтаанд ва ба муштариёни имконияти меҳадид, ки ба меъёрҳои нави қонунгузорӣ дар ин бобат ошно гардад, ки ба талаби андозаҳои байналхалқӣ пурра мувофиқат мекунад.

Гуфтаи зарур аст, ки лоиҳаи қонун мазкур ҳам имконияти меҳадид, ки майдони ҳуқуқи мамлакатҳои дар соҳаи мазкур воясиҳои мустақим гардад. Ва онро дар бобати таъмини бечуну чаро оиди гирифтани ҳуқуқи конститутивонӣ ва қонунгузорӣ дар бораи фаъолияти воясиҳои ахбори оммавӣ ва тантанавӣ наватҳои ҳуқуқ озодӣ ва ҳамаҷониба захираҳои шаҳрвандон боз як омилҳои муҳим арзёбӣ кардан мумкин аст. Аҳамияти лоиҳаи қонун мазкур дар бобати минбаъда озодкунии демократиконии ҳаёти ҷамъияти боз бештар зоҳир мебаронад.

Муштариёни азиз, фикру мулоҳиза ва дархостҳои тоҷаро дар хусуси лоиҳаи қонун мазкур ба қумитаи матбуот ва иттилооти Олий Мажлиси Ҷумҳурии Тоҷикистон ба нишони зерин ирсол намоед: 700035, шаҳри Тошканд, Олий Мажлиси Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Телефонҳо: 139-86-95, 139-82-54, 139-85-62.

Дар Лондон мусобиқаи Ислон Каримов поён ёфт

Маҷмуи муҳташами варишҳои «Хай Вайкомб», ки дар пойтахти Бритониёи Кабир—Лондон воқеъ аст, дӯстдорони кураши дӯстдор ба оғӯ гирифт. Дар ин ҷо бори сеюм мусобиқаи аънави байналхалқӣ, ки номи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Президенти Федератсияи байналхалқӣ кураши Ислон Каримовро дорад, гузаронда шуд.

Дар қувваозмоиҳои байни ҳам калонсолон ва ҳам ҷавонон — паҳлавонони давлати Шохияри Бритониёи Кабир—Лондон воқеъ аст, ки дар ин намуни қувваозмоӣ номҳои навро кашф намуд, хусусан дар бахшҳои тоифаи вази мутлақ шавқовар гузаштанд. Дар финал ҷо паҳлавони Тоҷикистон — Иброҳим Каримов ва Илҳон Шералиев, ки ба қариб дар барномаҳои намунаишавон дар шаҳри Чангҷи Куриёи Чанубӣ

қозибай курашро нишон доданд, қувва озмуданд. Галаба ба Иброҳим паҳлавон насиб гардид.

Он чиз ҷолиби диққат аст, ки дар мусобиқае, ки бо ташибус ва ташкилотчиҳои роҳбарии Федератсияи кураши Бритониёи Кабир Ким Томас ҳар сол ба тартиби аънава гузаронда мешавад, ин дафъа бачаҳо, ки 30-36 килограммӣ вазн доранд, иштирок карданд. Ин аз ба вариш миллионҳо мароқи калон зоҳир кардани ҷавонони Аврупо даллат медеҳад.

Ҳамаҷониба ки дар Лондон мусобиқаи Ислон Каримов гузаронда мешуд, ба Ассоциатсияи байналхалқӣ кураши Ислон Каримовро дорад, гузаронда шуд. Ҳамаҷониба ки дар Лондон мусобиқаи Ислон Каримов гузаронда мешуд, ба Ассоциатсияи байналхалқӣ кураши Ислон Каримовро дорад, гузаронда шуд. Ҳамаҷониба ки дар Лондон мусобиқаи Ислон Каримов гузаронда мешуд, ба Ассоциатсияи байналхалқӣ кураши Ислон Каримовро дорад, гузаронда шуд.

халқӣ кураш ба мо маълум аст. Ба ҳамаҷониба ки дар Лондон мусобиқаи Ислон Каримов гузаронда мешуд, ба Ассоциатсияи байналхалқӣ кураши Ислон Каримовро дорад, гузаронда шуд. Ҳамаҷониба ки дар Лондон мусобиқаи Ислон Каримов гузаронда мешуд, ба Ассоциатсияи байналхалқӣ кураши Ислон Каримовро дорад, гузаронда шуд.

Қайд кардан ҷои аст, ки GAISF — баъди Қумитаи байналхалқӣ олимпӣ дар олами вариш яке аз ташкилотҳои бонуфуз ба ҳисоб меравад. Тавсияномаҳои GAISF ҳангоми ба барномаи бозиҳои олимпӣ даровардани намуноҳои нави вариш мавқеи муҳим мебошад.

Ақун чун 6 сентябри соли 1998 (АБК озмон ёфт), 4 октябри соли 2002 (Кураш ба таркиби бозиҳои Осиёи дароварда шуд) ба қатори санаҳои муҳими тарихии кураш 22 октябр ҳам — кураш ба GAISF аъзо шуд, дароварда мешавад. Уфуқҳои на, марраҳои на, олимпиада дар пеш аст.

Озод РАҶАБОВ, шореҳи ҶаА.

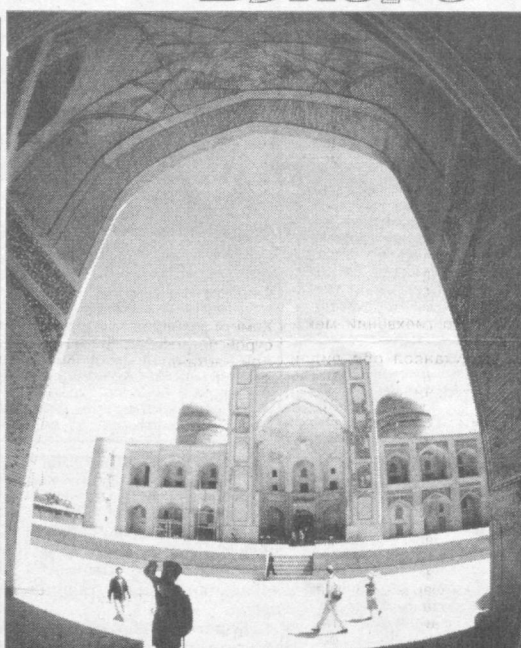
Кадамҳои истиқлолият
Чехраҳои хуштолен Бухоро

Дар солҳои истиқлолият яке аз шаҳрҳои қадимтарини ҷаҳон ба дараҷаи шинохташаванда тағйир ёфт. Имрӯз Бухоро на танҳо музейест таҳти осмони қушод, балки маркази бузурги маъмурии вилоятест, ки инфрасохтори саноаташ тарққӣ кардааст. Шаҳрест бо ҳибобҳои воясиҳои мавзҳои замонавии истиқлолат, мактабҳои олий ва коллеҷҳо, меҳмонхонаҳои муҳафазу шинам ва қаҳвахонаҳо, муассисаҳои тиббӣ, варишҳои ҳамаҷониба ва истироҳатгоҳҳо.

Замини саҳоватманди Бухоро на танҳо харбузаву меваи шаҳу шарбат, пахтаву галла медеҳад, дар ин ҷо қароқули ба тамоми ҷаҳон машҳур аз навор карда мешавад, маъданҳои фойданок ва масолеҳи бинокорӣ зиёди истихроҷ мекунад, баробари ба истифода супурдани заводи азнавқоркарди нафтӣ газӣ Бухорои навор бошад, ҷумҳурият бори аввал ба мустақилияти сӯзишворӣ муваффақ шуд.

Бухорогирён халқи меҳмондӯсту некӯро мебошад, тарихашонро саҳт эҳтиром мекунад. Эҳтимол, дар ягон ғушайи мамлакатҳои ҷаҳон дар ин ҷо ба мабъаҳои худ ин хел мушавваҷона муносибат зоҳир накунад, дар ин ҷо ҳар як ёдгори меъмории (дар воқеъ, онҳо аз садҳо зиёдаанд) эҳтиёткорона ҳифз карда мешавад. Он чиз хурсандиювар аст, ки минтақаи шаҳри қуна, дар он ҷое, ки асосан бинҳои қуна доман густурдааст, мамнӯъ менамояд.

Инчунин, мисли асрҳои пеш дар Бухоро устоҳои халқӣ — кулолгарон, дуредгарон ва оҳангарон, заргарон минотурнигорон эҳтиром хоса доранд. Калимаи «усто»-ро дар ин ҷо ба эҳти-

роми бузург ба забон мегиранд.

Зардӯзи машҳури Бухоро аз қабри асрҳо манбаъ мегирад. Гулдаҳои бетарини тафсири замонавиро ба аънаҳои бисёрасрина ҳамроҳ мекунад: дар хилъати куртаҳо, сарпӯшҳо ва пойафзолҳо онҳо рӯшанро акс медеҳанд. Навҳондоршудаи вақте ки ин либосҳои идонаро ба бар мегиранд, барои ин хуштолен нестанд магар!

Дар ин рӯзҳои гарми тирамоҳ хусусан дар Бухоро ҷиҳати хуб аст. Шаҳр аз рӯи аънаҳои Шаҳр сӯхи бармаҳал аз ҳоҷи меҳадид, шӯълаҳои нурбаҳши офтоб дар қосини ёдгориҳо акс медеҳанд, мо-

дарони ҷавон фарзандонашонро ба бачаҳои бачагона гусел мекунад, калонтарон бошад, мустақилона ба мактаб мешитобанд.

«Шаҳр оворагиро наменавирад».

Ғе, ки шаҳр аз назари аввал бо ҳаёти бамайлхотирӣ худ мезияд. Вале ин таассури назарфиреб аст. Зеро ки он ҷое, ки асосан, барои асрҳо ба амал бароварда мешавад, — ҳоҷи нақшу нигори лаъли мисин ё ки ҳоҷи бирӯшонаи зебо бошад — сабру тоқат, ҳисоби китоб ва кордониро тақозо дорад. Ин бошад, ба қараллонҳои бухорогӣ хос аст.

Р.ШАГАЕВ, И.САФАР, муҳбирони ҶаА.

Рушватхӯр ҷазои сазовор гирифт

Дар эҳтиром намулдани қонун ва риоя кардан ба он дар наватҳои аввал бод на муноядогони макомоти ҳифзи ҳуқуқ намунаи ибрат гардад. Мутаассифона дар фаъолияти баъзе қормандони бевизидони макомоти ҳифзи ҳуқуқ ҳодисаҳои ҳуноваре ба назар мерасанд. Худи онҳо, ки вазифаи аввалиндараҷаҳои ҳифзи ҳуқуқ ва манфиатҳои шаҳрвандон мебошад, мавқеи дӯғу пӯнисаро ишгон намуна, худашонро муборизони ҷинояткорӣ пиндошта, ба сӯиистеъмол аз мансабу ҳокимияти савӣ мекунад.

Прокуратураи кулли ҷумҳури ба барҳам додани маҳз чунин ҳодисаҳо эътибори

ҷиддӣ медеҳад. Онҳо дар ин самт тадбирҳои махсус андешида, нисбати шахсоне, ки барои муътадил гардондани мақсади бағдарозонашон қобил нестанд ва дар ҷамъият мавқеи худро фаромӯш кардаанд, ҷорҳои қатъӣ андешида.

—Мо парвандаи ҷиноиро нисбати Тоҳирҷон Ҷориев, ки дар вазифаи раиси суд оид ба парвандаҳои ҷиноии ноҳияи Олтинҷон вилояти Сурхондарё кор мекард, ба охир расондем. Вай аз мавқеи ҷиҳматнаш сӯиистеъмол намуна, ба микдори 11 ҳазор доллар ИМА ришват мегирад, — гуфт ба хабарнигори ҶаА муфаттиши раёсати мубориза бар зидди ҷиноятҳои иқти-

содӣ ва коррупсияи прокуратураи кул Фуркат Сатторов. —Т.Ҷориев барои ришват дар муҳлати бо қонун таъминшуда дида баромадани парвандаи ҷиноии муайянро қашол дод. Вай байриқонунӣ будани пиндорашро дида доништа, манфиати шахсоне, ки ришват пешбарӣ намунаанд, ҳимоя намуна, ба мақсади озод кардани ин яке аз шахсони шубҳаомез ва сабақтар кардани ҷазои дигари қонунро бақасдона шикаст. Коллегияи судӣ оид ба парвандаҳои ҷиноии Суди олии Ҷумҳурии Тоҷикистон Т.Ҷориевро ба муҳлати 13 сол аз озодӣ маҳрум кард.

Н.АБДУРАХИМОВА, муҳбири ҶаА.

Бозгашт ба лоиҳаи пештара

Муаммони баҳри Арал ин муаммони на танҳо мамлакатҳои минтақаи Осиёи марказӣ, балки саросари ҷомеаи ҷаҳонӣ мебошад. Дар ин бора дар маҷлиси Бунёди наҷоти Арал Президенти Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмонро ишғори ақида намуна. Вай аллоҳ раиси Бунёди байналхалқӣ наҷоти Арал аст. Дар мулоқоти мазкур ҳамчунин Президенти Қазоқистон, Қирғизистон ва Ҷумҳурии Н.Назарбаев, А.Акаев ва И.Каримов иштирок намуна.

Гарм гаштани иқлими минтақа, об шудани пиряхҳои Помирро низ Э.Раҳмонро оқибати муаммони Арал номбар кард. Президенти Қазоқистон Н.Назарбаев ҳушк шудани Аралро ҳамчун «буҳрони сайёра» таърих дод. Хар сол ба муҳити атроф паҳн гардидаи 1 миллион тонна намак метавонад боиси фалокати умумибаршар гардад, гуфт вай.

Ба фикри иштирокдорони анҷуман фалокати Аралро бидуни амалии гардонда

ни лоиҳаи пештараи баргарадони баҳри Сибир ҳаллу фасл кардан мумкин нест. Вай лоиҳаи хангоми ИЧШ таҳия гардида, овардани баҳри Об ва Иртишо ба минтақаи меъишати қадда буд. Дар ин бора Президенти Тоҷикистон Ислон Каримов фикру мулоҳизаҳои хешро баён карда гуфт, ки ҷин лоиҳаҳо таҳқиқи ризияти Россия ба рӯи баровардани мумкин аст.

Дар рафти анҷуман ба Қумитаи иҷроияи Бунёди байналхалқӣ наҷоти Арал супурда шуд, ки дар муҳлати кӯтоҳ парвандаи амалиёти то соли 2010 таҳия намояд ва маълумоти ҷои мунтазами сохтори иҷроияи Бунёдро ҳаллу фасл кунад.

Маркази Осимӣ

Дар Хуҷанд маҷлиси Маркази тадқиқотҳои инсонпарварона ЮНЕСКО ба амал оварда, иштирокдорони он, аз он ҷумла дар бораи дар шаҳри Денверен илоти Колорадо ИМА қушода шудани Маркази фарҳангии ба номи Ҳаммад Осимӣ бохбард. Марказ моҳи афғустӣ соли-ҷорӣ ба ташаббуси фарзандони М.Осимӣ сомон ёфтааст. Дар суҳбронии худ дӯстари М.Осимӣ—Феруза Осимӣ хабар дод, ки маҳз дар Денвере

Навгониҳои Тоҷикистон

муаррифи марказ ба амал омад. «Узви он тамоми ҳошимандон шуда метавонад», — гуфт Ф.Осимӣ. —Марказ китобро таҳти унвони «Мусоҳиба бо фарҳангсолор М.Осимӣ», ки китобхонаҳои бо лаҳзаҳо аз ҳаёт ва фаъолияти олимӣ намоёни тоҷик ошно месозад, ҳамчунин рисолаҳо дар бораи вазифаҳои марказ аз ҷон баровардааст. Мақсад аз сомон додани марказ аз нигоҳи забонӣ ва интеллектуалӣ ба ҳам наздик кардани мамлакатҳои форсизабон—Тоҷикистон, Афғонистон ва Эрон аст.

Ҳамчунин марказ бо пӯрӯз кардани равоиёт ва таҳқиқи бахшидани мероси фарҳангӣ, технология ва илмӣ, дохил кардани он ба дурдонаи фарҳангӣ ҷаҳон машғул мебаронад. Марказ дар Интернет қушодаи вайт-сайти худро ба нақша гирифтааст, ки дар он аз ҳусуси академик М.Осимӣ ва

ватани вай—Тоҷикистон маълумотҳо паҳн мебаронад.

Самаран тақмили истеҳсолот

Ҷамъияти саҳомии «Комбинати консерви Хуҷанд» аз аввали сол беш аз 35 миллион кутии шартӣ маҳсулоти консервӣ тайёр намуна. Дар бобати ба 40 миллион кутии шартӣ расондани ҳаҷми истеҳсоли маҳсулоти имконияти калон фароҳам омад. Аз рӯи суҳбонии сардиректори он Эмомалӣ Мирзоев маълум мебаронад, ки комбинат аллакай аз натиҷаҳои порсела пеш гузаштааст. Аллоҳ нисбати ҳамаҷонибаи соҳаи қушодаи 2 миллион бештар қуттӣ маҳсулот тайёр кардааст. 800 нафар дар бест кор карда, ба ҳисоби миёна 55 сомони музд мегиранд. Истеъмолгарони

асосии маҳсулот Россия, Қазоқистон ва Қирғизистон ба ҳисоб меравад.

«Дар вақтҳои наздик мо ба андозаҳои аврупоӣ мерасем», — меғияд сардиректор. Мо истеҳсолоти тақмил додани ва акун имконияти барқабатобовари маҳсулот пурра фароҳам омад. Танҳо балеанд бардошани сифати маҳсулот маъсалаи умда аст. Ҳамаи маҳсулоти мо табиӣ аст. Мо аз Россия ва ИМА тақлифдор дар бораи ба ин мамлакатҳо содирот кардани маҳсулот гирифтём» — меғияд дар хотима Э.Мирзоев.

Бар зидди фоҳишагарӣ

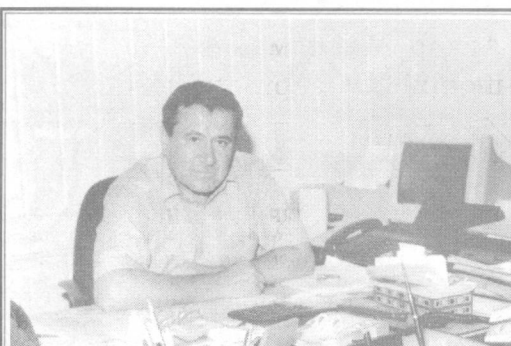
Аз рӯи маълумоти Раёсати қорҳои дохилаи вилояти Сугд дар баъдаи 8 моҳи соли кунун 56 парвандаи ҷиноӣ аз рӯи моддаи 239 Кодекси ҷиноии Ҷумҳурии Тоҷикистон қушода шудааст ва он чунин таърихҳо дошта мешавад: «Барои содир кардани ҷиноят дар бобати ташкилули нигоҳ доштани фоҳишагарӣ ва фоҳишаҳо ва бо ҳамаҷониба ағч гирифтани он шахсонӣ мазкур ба ҷавобгарӣ қашада шудаанд». Қонуншиканон дар ин бобат бо қаримаи андозааш аз ҳаҷз то ду ҳазор ҳаҷми ҳадди аққали меҳнат

ва ё худ маҳрум кардан аз озодӣ ба муҳлати панҷ сол ҷазо мегиранд.

Аз рӯи суҳбонии сарвари шӯъбаи панҷуми Раёсати қорҳои дохилаи вилояти Сугд Б.Аҳмедов маълум мебаронад, ки вақтҳои охир афзоиши фоҳишаҳо ва фоҳишагарӣ мушоҳида мебаронад. Ва барои содир кардани ин гуна ҷиноят пеш аз ҳама паст будани сатҳи зинагонии одамон сабабдор аст. Маҳз ғурусгирӣ, бенавоӣ ва дар вазъи ноғувор мондани занон ва дӯхтарони ноқилиро маҷбур месозад, ки ба ин роҳ дароянд. Мутаассифона, танҳо бо қувваи макомоти ҳифзи қонун тартиботи пешгирӣ кардани ин иллат аз имкон берун мебошад. Вазъият боз аз ин ҷиҳат душвор мебаронад, ки баъзе аз ин фоҳишаҳо баъзе қормандони макомоти ҳифзи қонун тартиботи худ гирифтаанд.

Чуноне ки Б.Аҳмедов зикр намуна «агар мо бо ин иллат мубориза набарем, ба он аҳли ҷамъиятро ҷалб нақозем, дар он сурат мадади он мариҷи ба фалокати калон мубаддал шудани маҳаррар аст ва он ҷамъиятро ба ларзиш меоварад».

«Тоҷикистон-пресс» — «Вароруд».

Ватан аз ман чӣ манфиат дид?

Котиби аввали ҷизби сотсиал-демократии «Адолат»-и вилояти Самарқанд Ҷумъаниёз Алибекович Алибеков ба ин савол ҳар рӯз ҷавоб меғияд.

«Хар як ҳодисаи воқеа дар тарозуи адолат барқашада мешавад. Ин хусусият ба мардуми мо низ хос аст. Аз номаш бармеояд, ки ҷизби сотсиал-демократии «Адолат» барои устувории қонунҳои одилонаи давлат, нисбати қонунҳои қабулшуда ва ба ояндаи дурахшони кишварамон бедор намулдани бовариҳои мардуми раҷи мебаронад. Бо ҳамаҷониба мақсади наҷиби шахсонӣ бообури мардум ба қорҳои ҷалб гаштаанд. Файр аз ин мунтазам дар гузару маҳалло тадбирҳои гуногун ташкил намуна, дастурамоне ба мардум бо қорҳои амалии аз наздик шинос мекунам. Бо ҳаҷ суҳб таъмин намулдани устувории қонунҳои дар амал бударо мақсади асосӣ ҳисобида, фаъолияти худро пеш мебарем.

«Бигӯед, ки ҳоло фаъолияти ҷизбе, ки дар вилоят шумо сарвари мекунед, дар қадом ноҳияҳо хуб ба роҳ монда шудааст?»

«Дар боло таъкид кардам, ки фаъолиятҳои мардуми бо ташкил намулдани шӯъбаи ноҳиявии ҷизб оғоз кардем ва ба мустақим намулдани онҳо қушӣ ба харҷ медеҳем. Имрӯзҳо дар ақсарияти ноҳияҳои вилоят фаъолияти ҷизби сотсиал-демократии «Адолат» ба роҳ монда шудааст. Андиқтараш, дар ноҳияҳои вақилои захираҳои мо дастовардҳои зиёдро ноил мешавад. Аз ҷумла ба фаъолияти вақилои тайлоқамон баҳри балеанд додан мумкин аст, ки онҳо имрӯз бо ташаббусҳои гуногун ба дигарон чун намунаи ибрат қаша мекунад. Дар ин ноҳия инсонӣ баобури Селех Қурбанов ба қорҳои ҷизб роҳбарӣ мекунад, ки худ солҳои зиёд дар вазифаҳои масъул кор кардааст. Аз фаъолияти вақилонамон дар ноҳияҳои Оқдерб, Пахтаҷи, Нарпай низ қаноатманд ҳастем. Лекин як қатор ноҳияҳо ҳастанд, ки аз бестабии роҳбарияти онҳо фаъолияти ҷизб ба тарзи боду шояд ба роҳ монда намунадаст. Ба ин ноҳияҳои Нуробод ва Самарқандро мисол овардан мумкин аст.

«Аз он рӯзе, ки шумо котиби аввали ҷизби сотсиал-демократии «Адолат» таин шудед, ду сол пур мешавад. Дар ин муддат чӣ ниятҳои шумо амали шуд?»

«Барои инсон дар зинадагӣ ду мавҷудоти азиз вуҷуд дорад: яке модару дигаре Ватан. Ҳамин ду муқаддасот инсонро барои дар зинадагӣ зебои офаридаи ва қорҳои нек кардан ҳидоят мекунад. Онро аз таҳти дил дӯст доштан ба он эътиқод кардан танҳо ба ватанпарварӣ хос аст. Имрӯз бояд мо саволи «Ман аз Ватан чӣ манфиат дорам?»-ро аз сар ду қунам.

Ҳоло воқеае, ки дар мамлақати Малайзия гувоҳи будам, ба хотирам омад. Вақте ки иқтисоди ин мамлақат ба душворӣ рӯ ба рӯ шуд, аҳолии он як миллиард доллар сармоя ҷамъ оварда, ба қазинаи давлат супурд. Балки бо ин микдор маблағ иқтисоди давлат батамом до бо наменистод, вале ин муносибат аз он гувоҳи медеҳад, ки мардуми ин кишвар ватанашро дар ҳақиқат дӯст мебаронад, ғами ояндаи онро меҳуронад.

Ақун ба саволи шумо бармегардем. Дар ҳақиқат ин ду соли сипаригашта дар ҳаёти ҷизби сиёсатнам нақши муҳим мебошад. Бо ҳаҷ суҳб дар ҳамаҷониба ду сол ҷизб аз навор қувват гирифт ва ба роҳи рост шуд. Ин ҷо лозим меонам, ки баъзе тадбирҳои мардуми ном ба ном таъкид намунам. Дар гузару маҳалло ва ноҳияҳои байни мардум қорҳои амалии тарғиботи бурдем. Ин ба он маъно, ки бо суҳбонҳои хушқоҳи маҳдуд намунадаем.

Асқар Маҳкам,
шоири муосири ўзбек

«Лоик видоят карду рафт...»

«Аз нигоҳи ман офаридаг дар дунё бо қисмату сарнавиштҳои гуногун як шоир офаридааст. Дар Русия ўро Александр Пушкин, дар Англия—Жорж Хордон Байрон, дар Италия Данте Алигери, дар Тоҷикистон Лоик Шерали...меноманд».

Темур Зулфиқоров

Лоик Шерали воқеан яке аз шоирони барҷаста ва бузурги форсигӯи дунё аст. Нуфузи ӯро ба ӯ ханӯз дар солҳои ҳафтуму ҳаштуми асри сипарӣ дар мамонаи Ирон, Афғонистон, Покистон ва ҷамоҳири Осиёи Марказӣ далоли ин даво.

У дар музофоти Панҷакенти бостонӣ, ки воқеа дар водии Зарафшон аст, расо пас аз ҳазор соли Рӯдакӣ бузургвор—соли 1941 дид ба дунё кушод ва мисли Рӯдакӣ Фирдавӣ, Ҳофиз Саъдӣ, Бедилу Хайём, Чомиву Хоконӣ, Донишу Айнӣ ва Лоҳутиву Турсунзода таъонишро номашро ҷавидони гардонид.

Бузургвор бар асари бемории гарон 30 июни соли 2000 ин дунёи форино тарк гуфт.

Имрӯз шоирон, муҳлисон ва дӯстонаш дар сифати ӯву ҳунараш ҷидд-ҷидд китобҳои менависанд. Яъне зикри хайр мекунанд. Чунин як китоби ёдбур «Марсияи хуш» —Элеяи солшунунон дорад, ки ба забониҳои форсии тоҷикӣ соли 2001 бо саво кӯшиши Оғиёра (Сафар Абдулло) дар Маскав нашр шудааст.

Дар мақолаи хеш доктор Алиасгари Шердӯст (Ирон), ки «Устод Лоик Шерали: ошкони наистони малакут» ном дорад, мегӯяд: «Шер ҳамаҷони одамоти, шарҳи нахустини ҷамъи гушудани одамо бар воқеияти даруну бурун, то гузориши воқеияти лаҳзаҳои ҳаёт, таҷалли рӯҳи ва ҷисмӣ ва оғиё, ҳама ва ҳама дар шер муттаҷалли мешавад. Аз он замон, ки густари дили одамои ба ҳаёти оғозин фаротар рафт ва ба дигаре ва ҷаҳони дигар андишид, шер оғоз шуд: ҳамаи талаҳқи аз шер аст, ки Давлатшоҳи Самарқандӣ дар таъзири ҳаёт оғи оғи бод ин гуна тақдир мекунанд.

... аввал кас, ки дар олам шер гуфт Одам Сафӣ (алайҳиссалом) буд, ба фармони Рабӯл-Арбоб он маҳзари пош ба олами хок ҳубот фармуд, зулмати ин зиндони фой ба ҷаҳаш ноҳуш намуд: гирди олам ба наҳомат ва мотам мегардид ва «Раббонӣ саламон» (Парвардигоро, мо ситам кардем)—гӯён, ҷӯён авди қарими манон буд ба бад аз хилати гуфрон ба дидори заҳв ба бад аз он ба дидори авлоди киро мутасалли шуд».

Доктор Алиасгари Шердӯст навиштаи хешро дар бораи Лоик Шерали аз замонҳои ҳама дур—аз аҳди Одаму Хава оғоз мекунанд. Шерӣ асил бо орзуҳои инсон таъам будааст. Инсон дар қадом лаҳза шер мекунд? Дар лаҳзаҳои шодмонӣ ё гӯён андух. Шерӣ низ зодан андух аз шодмонӣ. Кулли шоирон бузурги дунё, аз ҷумла, Лоик бо дарки амикӣ нақши суҳан ба даргоҳи шер ворид шуданд.

Солҳои ҳаштум дар адабиёти собиқ шӯравӣ таҳаввулот ба

назар мерасид. Ба ҷаҳони адаби мафкуразада насими рӯҳбахше ба вазидан оғоз карда буд. Лоик Шерали замон ба марзи адабиёт қадам ниҳода буд, ки шахспарастӣ ба таназзул рӯ оварда буд. Дар эҷодоти адабии барҷастаи он аҳд—Олжас Сулаймонови қазок, Чингиз Айтматови қирғиз, Эркин Воҳидов ва Абдулло Орифов навбастони навардози эҳсос мегардид. Дар ин давр садон шоирон бузурги тоҷик Лоик Шерали ва Бозор Собир ба ғушӯ расид.

Лоик шоири хуштоле буд. Назари яке аз шоирони бузурги он аҳд—Қаҳрамонӣ мекхаст Сатислаҳи ва баранди муқофоти зиёд—Мирзо Турсунзода ба машқҳои нахустини ӯ афтада буд.

Профессор Абдунаби Сатторзода аз Лоик чунин ёдовар мешавад: «Лоик касест, ки шери муосири тоҷикро ба асосати азалияш баргардонд. Вай дар ин роҳ кӯшишҳои нотамоми устодон С. Айнӣ, Лоҳутӣ, Сайраб Сулаймонӣ, Ҳабиб Юсуфӣ ва Мирзо Турсунзодаро таъмин бахшид. Ва миёни шери имрӯзи тоҷикӣ ва осори монанди Рӯдакӣ, Фирдавӣ, Хайём, Ҳофиз, Саъдӣ, Мавлавӣ, Соиб ва Бедил пуле зод кард».

Шарҳи Лоик тӯмори ошкони буд ва он тӯмори мисли қачқули қаландарон дар гардани ошкони оғозон.

Ман дар ин дунё чӣ дунё доштам?

Ишқи сӯзон, ҷони шайдо доштам?

Меҳри афзун, ёри якто доштам,

Рози пикхон, доғи пайдо доштам,

Як дили ҳамшӯри дарё доштам...

Бо шери ӯ хушӯро аз хилтақада берун меомад ва бо шери ӯ ӯ кӯдакон ба хоби ноз мефаридад.

Гарчи мегуфтанд аз қисмат бувад фардои ман,

Гарчи мегуфтанд серӯз бувад дунёи ман,

Гарчи дар ҳаҷраи мебастанд дасту пои ман,

Дар замин баҳри талоши осмонам зодам...

Х. Х.

То дар ин дунёи навбат ҳақиқат бо ман аст,

Сулҳу ҷангам бо тамоми Ҳурмуз Аҳриман аст,

Баҳри шӯрат нест ҳаргиз шерпардозини ман,

Шерпардозим исёне ба рағми мурдан аст...

Ақбар Турсони Набишур мониторд: «Лоик мисли ақсари инҷорони асил дили урӯн дошт. Он дил ба назди ҳар бегонаро ошно боз намегашт (дарди дил аз бедилон намегустид). У як бор ба идеолои мафкураи ҳоким бовар кард. Вале ин бовари ба таассуби ғовӣ таъдил набуфт. Муқддате бо номи «депутати халқ» дар қасри Кремлин низ буд, вале ба ҳурмати Худо, надонист, ки мансабу мансабдорӣ чист...».

Лоик Шерали дар мақолаи навиштааст: «Агар мо ҳама медонистем, ки дар Қуръони маҷид дар сураи Мухаммад омадааст, ки: «Агар шумо рӯй (аз дини Ҳақ) бигардонед, ҳама ҷаҳаме гайр аз шумо, ки маънаи шумо бахил нестанд, ба ҷои шумо падид орад. Аз расули ақрам сулҳ кардад: «Мурод аз он қавм кистанд?» Ҳазрат даст ба шоаи Салмони Форсӣ зад ва фармуд: «Қавми ин мард, ки агар илм дар Сураи бошад ричили Форс бар он даст ёбанд».

Тамоми рӯзгори мҷоди Лоик Шерали фидои миллат буд. Бо

дарди миллат қаламу қадам мезд.

Тоҷикистон—маҳзари ман,

Сарзамини камзамин.

Ту саросар кӯхсорӣ,

Ту саросар сангзорӣ...

Дар асл миллат низ ба масал ҷорбегест. Боғбони инсофу диёнатор ба боғ нигоҳубин мекунанд. Агар боғбон гофилу қарахт аст, боғ ба ҷавлонҳои буму қалогон табдил хоҳад ёфт. Ба қарахти ағар ҳаре даҳон зананд, саре ба бунӣ қарахти дигар шӯша афшонанд. Ба яке раҳгузараре арра зананд, дигараре ҳамсоре бирабояд ва ба ҷук партояд.

Лоик боғбоне бодибанд буд. Аммо... Соҳибони боғ пайдо шуданд. Пас аз дар майдонҳои сури шӯравии пошӯрда сарнагун шудани ҳайкали доғӣ, яке ба мақсади шикастан ба сари тосаш санг зад, дигаре қаланд.

Дар Тоҷикистон ин чунин ҳодиса рух дод. Халқ пароканда шуд, маҳалгароӣ ба авҷи аълояш расид. Дар сарзамини тоҷик оташи ҷанги шаҳрвандӣ забона зад. Зияиён Ватанро тарк гуфтанд, аз Ватан наарафтагонро парронданд. Бино ба эътирофи олимони тоҷик ҳатто Чингизхон ин микдор донишмандро ба қатл нарасонда будааст. Лоик дар Тоҷикистон гуё танҳо монда буд. Қачқонҳо Душанбе хил буданд, оғамон дар даст ба ҷои гулдаставу китоб мусалас (автомат) доштанд, аз дарёҳои Душанбе Варзоб ва Қофарихон бӯи мурда меомад. Лоик ба ҳеҷ кӯча наарафт. Дӯстонаш ба Техрони Маскав, қарибонаш ба зодгоҳ даъват карданд. Лоик гуфт: «На, Агар микрам, бигзор, дар ин ҷо бимирам...».

Ватанхоӣ, миллатпарварӣ, дӯстӣ, истиқлолу яқрорагӣ Ватан тимсоли Лоик буд гуё. Дар мамлақати ҳурди ба ғуруҳҳои зиёд ҷудогардида ба сар бурдан хеле гарон буд. Шоир асабонӣ буд, рӯз ба рӯз дар болтоли ғам фуру меарфт, дар кӯчаҳо мисли мотамзада мегашт. Ватан, миллат дар соҳили ватан ақам қарор дошт, бо таъмини нағубахтӣвур ормонхоиш муштари тақони мӯдхисе буд. Дигар фарзандонае надишт, ки аз домонаш доранд, илло Лоик.

Нафаси воқеияти шоири бузург—китоби «Фарди бешарфдас» аз таънаҳои талк ба миллат, ҳушӯроӣ аз шамишери ақам ва ватанномаҳо ба ҳам омаданд. Хайрат китоб дар зиндагии шоир ба дасти хонанда расид.

Ин аст яке аз шеърҳои охириини ӯ:

Он лаъли дилхуруро бигӯ, Лоик видоят карду рафт,

Он ёри маҳзунро бигӯ, Лоик видоят карду рафт.

Колби тийхӣ сазам агар зору ҳазин, ҷони падар,

Рав беда маҷнунро бигӯ, Лоик видоят карду рафт.

Дар рӯи тобутаам агар гулбарғашони кунанд,

Он шӯхи гулбунро бигӯ, Лоик видоят карду рафт.

Ду дада Чайхун доштам аз марги армонҳои халқ,

Рав беда Чайхун бигӯ, Лоик видоят карду рафт.

Озори дунё дар дилам аз реғи ҳомун беш буд,

Он реғи ҳомунро бигӯ, Лоик видоят карду рафт.

Дил доштам, дил бурдаам, ҷони паёбай хурдаам,

Он ҷони ворунро бигӯ, Лоик видоят карду рафт.

Ин фароти шеру ғазал чун ман намирда аз аҷал,

Рав ҷархи гардунро бигӯ, Лоик видоят карду рафт.

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

21 октябр—рӯзи қабул гардидаи қонунӣ забони давлатӣ

Забони модарӣ—рӯзи миллат

21 октябри соли 1989 Қонунӣ Ҷумҳуриятӣ Ўзбекистон оиди забони давлатӣ қабул гардида буд. Чанд сол сони тахрири дуоими он низ ба амал омад.

Бояд таъкид намуд, ки имрӯз талабагонии синфҳои Y-IX мактабҳои таълимашон Ўзбекии ҷумҳурият машғулиятиҳои забони Ўзбекӣро аз рӯи барнома ва китобҳои дарсии таълимашондаи олимони (туркологҳои) буюхорӣ—мудирӣ кафедраи забоншиносии Донишгоҳи давлатӣ Бухоро, доктори илмҳои филологӣ, профессор Ҳамид Нейматов ва профессори ҳамин кафедра, доктори илмҳои педагогӣ Асқар Фуломов меомӯзанд.

Мо ба қарибӣ бо ду олим вохӯрд, сӯҳбат ороестем, ки он ба шумо ҳавола мегардад.

—Ҳамид Фуломови мӯғтарам! Ба қабул шудани Қонун оиди забони давлатӣ саздаҳ сол пур мешавад, аҳамияти ин қонунро чӣ гуна маънидод мекунед?

—То қабул шудани қонун оиди забони давлатӣ забонамон гуё сурати бечон буд. Қонун бошад, ба он ҷои ато кард, яъне вайро аз нав зинда кард.

—Муаллим, ман хуб медонам, ки имрӯз синфҳои болоии мактабҳои ҷамоғонии таълимашон Ўзбекӣ дар асоси барномаи китобҳои дарсии таълимашондаи шумо фанни забони Ўзбекӣ меомӯзанд.

—Бале, замон он ба мо дахл дошт. Ҳоло он ба барномаи истиқлол, мулки умум табдил ёфтааст.

А.Фуломов:—Барномаи мо соли 1989 таҳия ёфта, он якҷанд сол дар мактабҳои ҷамоғонӣ, аз ҷумла дар мактаби миёнаи №9-и шаҳри Бухоро бомуваффақият аз оғозини гузашт. Бояд мувофиқи қарори ҳукумат аз соли 1998 инҷониб чун барномаи таълимии забони Ўзбекӣ барои мактабҳои таълимии умумӣ пешниҳод гардид. Китобҳои дарсии «Ona tilii» («Забони Ўзбекӣ»), ки мо тартиб додаем, дар се марҳала (соли аввал синфҳои Y-YI, соли дуюм YII-YIII, соли сеюм, яъне имсол синфи IX) ба дастурамали шогирдон табдил ёфт.

—Албатта, дар микёси ҷумҳурий эътироф гардидаи хизматҳо, ақидаҳои шумо боиси ифтихор аст. Моҳияти ин қонун ба қисми ҷамоғонӣ чӣ?

—Мо фанни забони Ўзбекӣро чун илми грамматика не, балки ҳамчун воситаи таълимии инкишофи тафаккури талкин намудем. Бояд таъкид намуд, ки забонро мисли математика, кимё, физика фанни ҷамоғонӣ ҳисобидан нодуруст аст. Зеро он восита ба қувваи таълими тафаккури инсон мебошад. Вай маънои васеъ дорад. Худ қазоват-намоод. Дар олам об ягон фанне вуҷуд дорад, ки он ба забон, ба қалима, бемафҳум ба одамон омӯзонда шавад?

—Нест!

—Бале. Пас ҳамаи фанҳои олам махсуси тафаккури инсон буда, он бо ёрии забон омӯшави мекунанд, яъне тобишҳои маъноӣ (гуноғуни) забон шартан фанни ҷамоғонӣ ҳисобида мешавад.

Мо наврамонро аз омӯзиши маводи риққатовари қолаби грамматика боздошта, ба олами фикри эҷодӣ раҳнамун сохтем. Худ дар нимроҳи истодаем. Қорхон зиёд ханӯз бисёр.

Дар асҳро гузашта ниср қор матн сурат меёфт, на бо грамматика. Барои Рӯдакӣ, Фирдавӣ ё дигар бузургон наомӯғони грамматика ба ғайра ягон ҳел ҳалал нарасондааст.

Забонҳои ҷамоғонӣ мураккаб ва пай дар пай аст. Барои сӯҳбати одӣ қамаш шаш ҳазор луғатро доништан лозим. Барои омӯғони як мафҳум ниср зарурати тартиб додани луғатнома иборат аз се ҳазор қалима пеш меояд. Дар бораи эътироф гардидаи мактаби забоншиносии Бухоро харф зада, қайд кардан меҳмонам, ки салотиқии дигар фанҳо ниср ин ҷо қам нест. Аввалин рисолаи докторӣ оиди методикаи таълимии забони Ўзбекӣ нахустин бор дар Бухоро аз тарафи мусоҳиботи Асқар Фуломов таълиф ёфтааст.

Асқар Фуломов:—Ман то синфи ҳафтам дар мактаби миёна ба забони модарӣ тоҷикӣ тахсил гирифтаам. Минбаъд ба забони Ўзбекӣ идомат тахсил намунам. Харчанд ки дар мактаби оӣ қор мекунам, мо мактаби миёна ниср робитаи қавӣ дорам. Бидуни ин алоқа дар бораи самаранокӣ қор методика ҳоҷати ғам нест. Имрӯз худӣ русско, туркманҳо, қирғизҳо ниср ба услуби қори пешгирифтаи мо марок зохир мекунанд.

—Забони Ўзбекӣ забони давлатист. Омӯғтани он тақозои давр аст. Дар Қонун забон мақоми дигар забонҳои соқинони Ўзбекистон ниср зикр гардидааст. Аз ҷумла дар ҷойҳо, ки намондагонии ин ё он миллат дастаҷамъона зиндагӣ мекунанд, метавонанд аз забони модарӣ худ дилхоҳона истифода баранд. Бонси таассуф аст, ки ашхосе аз надонистани нуктаҳои қонун нодуруст эрод мегардан.

Х.Нейматов:—Ғап ҳақро гуфед. Мутаассифона, шаҳсонӣ маҳдудиф қам нестанд. Боре яке аз роҳбарони донишгоҳонам ба кафедраи мо даромада, ба суҳбати Лев Толстой, ки дар девор сабт ёфта буд, нигоҳ карда рӯй турш намуд. «Аз боқимондаҳои ҷамъияти қуна ханӯз раҳой наёфтаед», эрод гирифт ӯ. Лозим омад, ки дар ҷамоғонади бонфузе ҳақ будани худро исбот кунам. Мо баъзан аз доираи миллати худ баромада ба мӯяи ифтихори аҳли олам табдил ёфтани Фирдавӣ, Ҷалолиддини Балхӣ, Имом-ал Бухорӣ, Л.Толстой, Менделеев барин бузургонро фаромӯш мекунем. Агар ба ақидаи болоии роҳбарӣ донишгоҳ амал намуда, ба Менделеев хати батлон қашем, пас вазъи илми кимия чӣ маънаи бошад?

Абӯлӣ ибни Сино бехуда нагуфтааст:

Бо ин ду—се надон, ки чунин медонанд,

Аз ҷаҳл, ки дониш қонун эшонанд.

Хар бош, ки ин қамос аз фарти харӣ,

Хар қ-н на хар аст, қоғириш меконанд.

Мувофиқи қонунҳои қорӣ дар қуна маҳалҳо ба забони модарӣ худ ширроҳ баровардан мумкин аст. Ман дар яке аз гузарҳои ҳаҷидён дар Бухоро широрро ба забони ибрид дидам. Агар дар маҳаллаҳои тоҷикиниин (фарзанди дар маҳаллаи ба номи Аббос Алиев) ба забони тоҷикӣ широр бошад, ин аз лоқайдҳои худӣ бошандагонии он ҷо аст. Иро ҳеҷ кас манъ накардааст.

—Муаллим, оё шумо тоҷикӣ ниср хондаед, шеърҳои тоҷикӣ медонед?

—Тахсилро дар синфи якум ба забони тоҷикӣ оғоз намунам. Ҳоҳарам барои хондан дар мактаби оӣ ба Тоҷикистон рафта буд. Ба фикрам охири солҳои ҷилум буд. Он ҷо аз ҳоҳарам хоҳиш намунаманд, ки дар боботи баъди хати мактаби оӣ дар Тоҷикистон монда қор кардан забонҳат донд. Падарам ба ин розӣ нашуданд. Ҳоҳарам дар Маскав хонд. Маро ниср ба синфи Ўзбекӣ гузаронданд. Ба фикрам ин талаб (дар Тоҷикистон мондан) ба сари мактабҳои тоҷикии шаҳри Бухоро (он гоҳ он бисёр буд) об рект. Табиатан адабиётӣ дӯст медорам, аз ҷумла адабиёти классикии форсу тоҷикро. Ҳоло шаст фоизи ғазалиёти девони Ҳофиз, шеърҳои Носири Хисрав («Мунзирро бо Худо») ва Имом Хусравӣ Дехлавиро аз ёд медонам.

Хусравам бар подшоҳони суҳан фармон равоаст, Тахти худ бар фарқи хар фармонравӣ мезанам...

А.Фуломов:—Ба қарибӣ луғати эҷодии тоҷикӣ Ўзбекӣ муруттаб сохтем. Тақрибан ҷил фоизи қалимаҳои форсии тоҷикианд.

Сӯҳбатро Амрулло АВЕЗОВ, хабарнигори «Овози тоҷик» дар вилояти Бухоро.

Ҳамзамонони мо

Дардқаши мардум

Ба ӯ ханӯз аз шаҳрчаи Тавилдараи вилояти Фарми Тоҷикистон дастнаш мактуб навиштаи шумо паём мерасонанд...

Ба ӯ х

